

limba română ar trebui explicate prin slovacă (de ex. cele cu reflexul *un* pentru sl. com. *o*; cf. slovac. *u* < sl. com. *o*)²⁸.

Un an mai târziu, în 1948, un grup de slavisti români scot la Praga, cu sprijinul unor cunoscuți reprezentanți ai lingvisticii cehoslovace (B. Havránek, K. Krejčí, Fr. Wollmann, Ján Stanislav ș.a.), o publicație specială consacrată «studiilor slavo-române», intitulată «Românoslavica», din care n-a apărut decât un singur număr. Dintre articolele scrise de cercetători români asupra unor probleme de lingvistică și paleografie pot fi semnalate: *Emil Kalužniacki și scrierea chirilică la români*, de D.P. Bogdan (pp. 11–39), *Cele mai vechi urme de limbă românească*, de I.C. Chițimia (pp. 117–127) și articolul informativ *Lingvistica slovacă de astăzi și importanța ei pentru limba română*, de P. Olteanu (pp. 128–155). Acestora li se adaugă contribuțiile lingvistice slavo-române datorite lui M. Křepinský și Zd. Wittoch, precum și alte articole, recenzii și note.

Înainte de a trece la cea de a doua perioadă în dezvoltarea slavisticii și a lingvisticii românești după eliberare, care începe o dată cu reorganizarea vechii Academii Române în Academia R.P.R. (1948) și înființarea Institutelor de lingvistică din București și Cluj (acesta din urmă pe baza vechiului Muzeu al limbii române) și a colectivului de lingvistică de pe lângă Filiala din Iași a Academiei R.P.R. (1949)²⁹, se cuvine să ne oprim asupra contribuțiilor de lingvistică dintr-o publicație festivă a Institutului de studii romîno-sovietic, închinată celei de a 30-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — *Studii și comentarii de istorie și lingvistică* (Buc. 1947). Prima dintre acestea — *Marea limbă a marelui popor rus* (pp. 21–27), datorită prof. E. Petrovici, e un articol entuziast, care relevă o serie de aspecte ale bogăției limbii ruse și ale importanței ei ca limbă de cultură internațională. În același timp, E. Petrovici scoate în evidență folosirea în vechile cancelarii moldovenesti a limbii scrise slavo-ruse, care este o dovadă elocventă a relațiilor istorice și culturale dintre poporul român și slavii de răsărit. Acest articol e un început, căruia îi vor urma o serie de numeroase contribuții în domeniul cunoașterii limbii ruse la noi, în cea de a doua perioadă a dezvoltării slavisticii noastre după 1944.

În cel de-al doilea articol — *Puncte de vedere asupra elementelor slave din limba română* (pp. 29–34), prof. Al. Graur reia cu spirit critic o serie de probleme ale studierii relațiilor lingvistice slavo-române, spunînd, pe bună dreptate, în concluzie: «... Fără să punem cituși de puțin în discuție originea latină a sistemului morfologic al limbii noastre, precum și a unei părți importante din vocabularul ei esențial, nu putem tăgădui că majoritatea vocabularului, marea majoritate a sufixelor, bună parte din materialul sintactic și

²⁸ Vezi critica acestui punct de vedere la Al. Rosetti, *Influența limbilor slave meridionale asupra limbii române* (sec. VI–XII), București 1954, p. 70; cf. și recenzia lui Zd. Wittoch, în «Romanoslavica», I, 1948, pp. 163–164. P. Olteanu neglijează în această lucrare faptul că slovacă centrală se apropie în multe privințe de grupul limbilor slave de sud, în urma unor condiții de vecinătate istorică. (Cf. N. van Wijk, *Les langues slaves. De l'unité à la pluralité*, ed. 2, Haga, 1956, p. 47). Pe de altă parte, denazalizarea vocalei nazale posterioare spre *u* apare ca fiind «cea mai naturală», dat fiindcă «*o* la sfîrșitul slavei comune era un fel de *u* nazal» (într-adevăr, în rusă, sorabă, cehă, slovacă și sirbo-croată *o* > *u*, în timp ce tratamentul *o* > *ɤ* > *ɨ* din bulgaro-macedoneană apare ca dialectal): A. Vaillant, *Grammaire comparée des langues slaves*, I, Lyon-Paris, 1950, pp. 153–154.

²⁹ Vezi D. Macrea, *Realizări și perspective în lingvistica românească de astăzi*, LR, VI, 1957, nr. 5, p. 5.